

100 година od погибљи првог српског пилота
- наредника Михаила Петровића 1913 - 2013.

ВАЗДУХОПЛОВНИ

Издаје: Удружење пензионисаних војних летача
и падобранаца Србије. ЗЕМУН, Штресмајерова број 1

БИЛТЕН

Број 18, јун 2013. године

Њ.К.В. АЛЕКСАНДАР КАРАЂОРЂЕВИЋ у посети Команди В и ПВО

Војислав Стојановић, представник УПВЛПС, објашњава Њ.К.В. поставку изложбе "100 година сећања на ваздухопловне жртве"

Његово краљевско височанство Александар Карађорђевић посетио је Команду В и ПВО и Ваздухопловни медицински институт (ВМИ) у Земуну. Посета је реализована ради разматрања могућности пружања финансијске помоћи Фондације принцезе Катарине у побољшању капацитета и ревитализацији објеката ВМИ, тешко оштећених у НАТО агресији 1999. и набавци неопходне медицинске опреме. У организацију и реализацију посете укључени су и представници УПВЛПС.

У срдчним разговорима с представницима Команде В и ПВО разматрани су и предлози за обнављање оштећених делова зграде Команде, што је, такође од великог значаја, пошто је тај објекат грађен средином тридесетих година прошлог века, управо на иницијативу породице Карађорђевић и представља здање од великог историјског и културног значаја.

Током посете, Њ.К.В. Александар Карађорђевић је положио венац на спомен обележје припадницима В и ПВО погинулим у одбрани отаџбине 1999. године и обишао изложбу „Карађорђевићи и српско војно ваздухопловство“. Том приликом представљен му је и део изложбе "100 година сећања на ваздухопловне жртве" аутора Златомира Грујића.

Заједнички снимак са Њ.К.В. Александром Карађорђевићем у холу Команде Ваздухопловства и ПВО.

ПРВОМ СРПСКОМ ПИЛОТУ У СЛАВУ

Драгољуб Швабић, лево, и Војислав Стојановић, десно, организатори овогодишње свечаности у Влакчи

Негујући лепу ваздухопловну традицију, 15. јуна 2013. године, Завичајно удружење „Михаило Петровић“ из Влакче уз помоћ и подршку „Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца Србије“ обележило је годишњицу рођења првог српског пилота Михаила Петровића.

У присуству бројних ваздухопловаца старијих и садашње генерације, мештана села Влакче и бројних гостију са стране изведен је пригодан програм у предивном амбијенту порте сеоске цркве. Том приликом су уручени пехари победницима манифестације „Дани отворених дворишта Влакче 2013“ у свим категоријама, као и признањ поводом ваздухопловних јубилеја.

И ове године као и шест претходних година, на дан када је 1884. године у живописном шумадијском селу Влакча рођен потоњи наредник српске војске и први наш војни пилот Михаило Петровић, чланови Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца Србије (УПВЛПС) су посетили његово родно место.

Иначе, ове године се обележава и 100-та годишњица од његове погибљи, када је настрадао приликом извиђања турских положаја у Првом балканском рату код села Барбалуши крај Скадра и тако постао наша прва ваздухопловна жртва и

Омладина и грађани пред родном кућом првог српског пилота наредника Михаила Петровића у Влакчи.

друга жртва војне авијације у свету. Са представницима Удружења, посету Влачки су учинили и чланови секције УПВЛПС из Новог Сада са председником Славољубом Михаиловићем, земунског огранка Удружења војних пензионера Србије, Удружења пензионисаних генерала и адмирала, Удружења за неговање ваздухопловних традиција, Аеро клуба „Наша крила“, Удружења ратних војних инвалида, као и Камерни ансамбл „Биљур“ из Београда, који је у Влачки извео пригодан културно уметнички програм.

Љубазни домаћини и организатори свечаности „Дани Михаила Петровића“ - МЗ Влачка, Завичајно удружење „Михаило Петровић“ из Влачке и Туристичка организација града Крагујевца, дочекали су госте код основне школе, у чијим је просто-

Програм пред родном кућом pilota наредника Михаила Петровића. Говори Драгољуб Швабић, секретар Завичајног удружења.

Програм пред родном кућом Михаила Петровића увеличао је ансамбл „Биљур“ из Београда. Говори Војислав Стојановић.

Као и сваке године, део програма одржан је у учиници основне школе у Влачки.

МИХАИЛУ ПЕТРОВИЋУ У ЧАСТ И СЛАВУ!

ријама УПВЛПС приредило изложбу „Сећање на ваздухопловне жртве“. Том приликом је обављена и промоција књиге „Век српске авијације“, аутора Златомира Грујића, у издању УПВЛПС. Након изложбе, присутни су посетили и родну кућу Михаила Петровића, где су након извођења државне химне делегације положили венце, а присутнима се обратили Драгољуб Швабић испред организатора, као и Војислав Стојановић испред УПВЛПС. Родну кућу Михаила Петровића су том приликом неколика пута надлетели и ваздухоплови из Аеро клуба „Јасеница“ из Смедеревске Паланке.

Потом су домаћини подвели госте у порту сеоске цркве, посвећене Успењу Пресвете Богородице, где је одржан и културно уметнички програм, као и проглашење „Најлепшег сеоског дворишта“, локалне туристичке манифестације која се одржава у овом селу осми пут за редом.

Испред УПВЛПС, Војислав Стојановић је доделио захвалнице представницима МЗ Влачка и Завичајног удружења „Михаило Петровић“, док су домаћини узвратили захвалницом УПВЛПС, као и Камерном ансамблу „Биљур“. Након програма, сплета народних песама и игара, домаћини су за све присутне приредили и свечани ручак.

У повратку за Београд ваздухопловци су се у Тополи поклонили сенима мајора авијације-пилота Зорана Томића, који је био оборен и настрадао приликом извођења борбеног задатка изнад Новске 1991. године. На спомен плочу испод авиона „Орао“, на којем је Томић летео, положили смо венац, а успомене на храброг pilota су евоцирали Томислав Праћер и Војислав Стојановић. (www.udruzenjepvlps.org)

Програм у порти сеоске цркве. У првом плану споменици погинулим Влакчанцима у ослободилачким ратовима 1912-1945. године

Велико интересовање побудила је изложба „100 година сећања на ваздухопловне жртве“

Школовање пилота

ОФИЦИРИ ПИЛОТИ

Завршили 1930. године – Нови Сад

- 1) Анђелић Александар
- 2) Бабић Душан
- 3) Чиин-Шајин Милан
- 4) Ђуришић Симо
- 5) Ерцигој Антун
- 6) Филиповић Стеван
- 7) Хелман Владимир
- 8) Игњатовић Братислав
- 9) Икоников Арсеније
- 10) Иванчевић Никола
- 11) Јовановић Александар
- 12) Кело Борис
- 13) Матић Јован
- 14) Михајлов Сергије
- 15) Михајловић Мирко
- 16) Павловић Теодор
- 17) Петрић Милосав
- 18) Петровић Божидар
- 19) Петровић Момчило
- 20) Ристић Милутин
- 21) Ровшек Божидар
- 22) Симић Владимир
- 23) Стаменковић Радослав
- 24) Станић Иван
- 25) Станојевић Миодраг
- 26) Трајковић Братислав
- 27) Вељковић Никола
- 28) Весковић Андрија
- 29) Вострјаков Сергије
- 30) Вујошевић Никола

Завршили 1931. године - Нови Сад

- 1) Андрин Милан
- 2) Богдановић РАдомир
- 3) Коњанин Ђорђе
- 4) Ковачевић Стјепан
- 5) Лекић Коста
- 6) Лешћенко Димитрије
- 7) Наумов Александар
- 8) Рукин Сергеј
- 9) Случанин Никола
- 10) Стипчић Златко
- 11) Шпанић Владимир

ПОДОФИЦИРИ ПИЛОТИ

Завршили до јуна 1930. године – Мостар

- 1) Амиџић Трифун
- 2) Антешић Иван
- 3) Банфић Едуард
- 4) Банковић Драгутин
- 5) Бухин Драгутин
- 6) Челар Стева
- 7) Дајсингер Алберт
- 8) Делић Милан
- 9) Ђорђевић Миодраг
- 10) Фридрих Јанко
- 11) Грандић Пантелија
- 12) Гробелшек Јосип
- 13) Хлебец Станко
- 14) Исламовић Салих
- 15) Карнер Иван
- 16) Коцијанчић Станислав
- 17) Корошец Лав
- 18) Ковачић Славко
- 19) Кривокапић Богдан
- 20) Кривокапић Трпко
- 21) Кварантин Шимун
- 22) Лажевин Фаик (Франко)
- 23) Љуштина Миле
- 24) Макорати Мирко
- 25) Мандић Видоје
- 26) Михајловић Бошко
- 27) Милаковић МАРко
- 28) Милићевић Јован
- 29) Милинић Радован
- 30) Недељковић Бранислав
- 31) Николић Боривоје
- 32) Ножић Асим
- 33) Оршић Људевит
- 34) Павловић Марјан
- 35) Пешић Милорад
- 36) Петковић Данило
- 37) Петрач Јосип
- 38) Петровић Љубомир
- 39) Радић Мирослав
- 40) Радовановић Блажа
- 41) Скварача Алојз
- 42) Слапшек Франц
- 43) Срадановић Милан
- 44) Станић Мирослав
- 45) Сук Бранко
- 46) Шимић Стјепан
- 47) Штиглић Фрањо
- 48) Штиглић Стеван
- 49) Тодоровић Станко
- 50) Војковић Томислав
- 51) Вукобратовић Лазар
- 52) Живковић Александар
- 53) Жнидарић Конрад
- 54) Жупанчић Сава.

ПОГИНУО ПИЛОТ НА АЕРОМИТИНГУ У РУСИЈИ

03. 06. 2013. - Пилот лаког авиона погинуо је јуче у несрећи на аеромитингу у близини Москве, потврдили су у руској полицији. Несрећа се догодила на полигону Бољшој Гризлово током аеромитинга. За сада нема података да ли је било још жртава или повређених. Агенција Интерфакс пренела је да је мали спортски авион пао у области Серпухов, у околини Москве.

БРИТАНСКО РАТНО ВАЗДУХОПЛОВСТВО ПЛАЋА ЗА СМРТ ПАПАГАЈА

04.06.2013. - Становник Велике Британије ће добити од Ратног ваздухопловства те земље одштету у вредности од 2000 фунти за смрт свог папагаја, до које је дошло због нервнoг шока. Узрок је бука мотора авиона војно-транспортног авиона, који је пролетео изнад куће на малој висини. Министарство одбране Велике Британије добило је око 200 сличних тужби, чија је укупна вредност скоро 1,5 милиона фунти. У тужбама се тражи одштета за здања, ентеријер, групну терапију код психолога, трамболине за децу.

КИНА У КОСМОС ЛАНСИРА БРОД СА ПОСАДОМ

11.06.2013. - Лансирање кинеског свемирског брода са људском посадом Шенчоу 10 биће извршено у уторак увече. Старт је планиран за 17 часова и 38 минута по локалном времену (09.30 по средњеевропском времену) са космодрома Ђинђуан на северозападу земље. Посаду чине три особе. Шенчоу 10 (Божански брод) ће провести у космосу 15 дана. За то време треба да изврши два спајања са орбиталним модулом Тиангонг 1, једно аутоматско и једно мануелно. Планирано је да космонаути у орбиталном модулу проведу 12 дана.

АВИОН ПОДГОРИЦА-БЕОГРАД ВРАТИО СЕ С ПОЛА ПУТА

14. 06. 2013. - Авион "Монтенегроерлајнза" који је полетео у 18,30 часова из Подгорице за Београд вратио се са пола пута. Авион је, према расположивим информацијама, због квара морао да у ваздуху испусти већу количину керозина. Узрок није познат. Сектор за ванредне ситуације МУП-а и медицинске екипе биле су вечерас у приправности, због најаве да се авион Монтенегроерлајнза покварио убрзо након што је из Подгорице полетео за Београд. Пилот је, међутим, безбедно и без проблема вратио путнички авион на аеродром. Непосредно након полетања, пилот је обавестио надлежне на аеродрому да се авиону није вратио стајни трап, те да ће се вратити. Из Монтенегроерлајнза је објашњено да је пракса да се у таквим ситуацијама авион врати на писту са које је узлетео.

АВИОН ЗА ИСЛАНД ЧЕКА СНОУДЕНА

21.06.2013. - Рејкјавик — Приватни авион спреман је за превоз бившег техничког агента ЦИА Едварда Сноудена из Хонгконга до Исланда, саопштио је један исландски бизнисмен.

Олафур Вигнир Сигурвинсон је рекао да није лично разговарао са Сноуденом, али да је у контакту с "трећом страном" која га представља. Бизнисмен, који је повезан и са "Викиликсом", сајтом на којем су објављени поверљиви документи америчке владе, рекао је и да има приступ авионима у Хонгконгу и у Кини, које би Сноуден могао да употреби, пренео је АП.

С друге стране, власти Исланда саопштиле су да нису примиле никакав захтев за азил од Сноудена, који је прошле недеље медијима доставио податке о шпијунрању које спроводи америчка влада, а од тада се крије у Хонгконгу. Портпарол исландског Министарства унутрашњих послова рекао је да Сноуден није обратио Министарству, а да захтев за азил може да поднесе када допутује у Исланд. Упитан да прокоментарише Сигурвинсонову понуду да приватним авионом одвезе Сноудена у Исланд, он је рекао да Министарство нема ништа против тога, али и да нема било какве информације осим оних које су се појавиле у медијима. Сигурвинсон је рекао да би превоз Сноудена финансирали приватни донатори, који поштују "слободу говора и значај информације да нас неко шпијунира".

Бивши обавештајни информатичар је открио детаље о америчком програму надгледања приватне кореспонденције на интернету од стране америчких власти, које су због тога против Сноудена покренуле кривичну истрагу. Сноуден је упозорио да је још информација на путу и изјавио: "Истина долази и не може бити заустављена".

РУСКО РАТНО ВАЗДУХОПЛОВСТВО: ШТА ДА СЕ УЧИ?

13.06.2013. - Планирање непредвиђеног. У праксу борбене припреме руске армије све више улазе „изненадне провере“ борбене приправности. У зависности од нивоа оних који проверавају, знак за узбуну се даје јединицама и везама различитог нивоа. Циљ и смисао таквих провера је утврђивање реалног стања борбене приправности војске, а не само на речима. Сличне провере су биле и раније, међутим, јако ретко, а њихова организација је омогућавала да се унапред добију информације, тако да све скупа није имало смисла.

Данас су провере много чешће, а њихова припрема је детаљнија, што омогућава да се добије мање-више реална слика стања војне машине, схвате недостаци, како специфични појединих јединица, тако и заједнички недостаци целог система, и да се уклоне.

Изненадне провере ће се обављати и даље: регуларно ће се проверавати сви родови оружаних снага и сви војни окрузи. Неколико година овакве активности ће створити навику константне борбене при-

правности, која ће ући у крв командирима. А, то је, највероватније, и главни циљ свега овога.

Неочекивана активност?

Сталне новости о војним вежбама, како руског ратног ваздухопловства, тако и других родова оружаних снага, често отварају дискусије о „неочекиваној активности“ руске војне машине и њеним могућим последицама. Међутим, све постаје јасно, ако се ова активност оцени у поређењу са претходним периодом.

Данас је, захваљујући повећаном војном буџету, Русија добила могућност да се врати пракси нормалне борбене приправности. Крајем 20., почетком 21. века, већина војних пилота је имала око 20 сати лета годишње. Били су пилоти који су још мање летели: 5-6 сати годишње. Оваква припрема је била опасна, пре свега, за само ратно ваздухопловство, а не за потенцијалног противника. Дисквалификација пилота је било који лет претварала у руски рулет. Довољан је пример мајора Валерија Тројанова, чији је Су-27 пао на територију Литваније 15. септембра 2005. године, јер му је нестало горива. Пилот, који се ретко дизао у ваздух, је изгубио оријентацију приликом лета од аеродрома Сиверски (Лењинградска област) до калињинградског Чкаловска.

Средњи број сати лета годишње је почео да расте негде 2007-2008. године. 2010. године је прешао 70 сати, а 2012. године је достигао 100 сати годишње. Данас, имајући у виду стање авиације и економске могућности, врло је реално да овај показатељ стигне и до 150 сати годишње. А, то је више од онога што имају многе земље у свом ратном ваздухопловству.

Шта да се учи?

Један од главних елемената борбене припреме ратног ваздухопловства данас је пуњење горивом у ваздуху. Скоро истовремено војне вежбе за пуњење горивом у току лета се одржавају у Западном и Централном војном округу. У те вежбе је укључено на десетине авиона. Могло их је бити и више, али је број ограничен бројем летећих танкера Ил-78. Привремено решење – коришћење висећих агрегата за пуњење горива (УПАЗ) ће само делимично поправити ситуацију.

Пуњење горивом у ваздуху је данас неопходно у ратном ваздухопловству. Без тога би било немогуће брзо пребацивање авиације у нужном правцу, а оперативни маневар соро да постаје главни фактор одбрамбене способности.

Руско ратно ваздухопловство планира да и даље купује танкере. Број ових корисних авиона ће се повећавати. Међутим, да би се остварио пун погодак, потребно је размотрити не само питање стратешких танкера Ил-78, него и мањих тактичних машина, чији би одреди били подчињени командама ратног ваздухопловства по војним окрузима. И, наравно, неопходна је и припрема – пуњење горивом у ваздуху, посебно ноћу, или у навреме, је компликована операција, која тражи одличну приправност обе посаде. Како посаде танкера, тако и посаде авиона који добија гориво. Илија Крамник. Извор: Глас Русије,

"Ваздухопловни билтен" излази једном месечно. Примерци су бесплатни за чланове УПВЛПС. Текстове одабрао, написао - приредио, уредио и припремио за штампу Златомир Грујић.
E-mail: zlgurjic@gmail.com